

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Intellectu & Scientia Dei, ejusque Objecto. Item de
voluntate & volitione Dei, ejusque Objecto

Bosco, Jean a

Antverpiæ, 1686

Concl. II. Odit Deus impium, & impietatem ejus, non odio inimicitiaë, sed
abominationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73680)

CONCLUSIO II.

Odit Deus impium, & impietatem
ejus, non odio inimicitiae, sed
abominationis.

Ecce secunda passio, de qua dubitatur, an sit in Deo. Nam scriptum est Sap. 11. v. 25. Diligis enim omnia, quae sunt, & nihil odisti eorum, quae fecisti: nec enim odians aliquid constituisti, aut fecisti. At verò Sap. 14. v. 9. ait Scriptura: Similiter autem odio sunt Deo impius, & impietas ejus. Nunquid hæc tibi adversantur? Absit; sed cum distinctione in Conclus. expressa commodè intelligi possunt; prima quidè Scriptura de odio inimicitiae; secunda autem de odio abominationis. An autem sic debeant intelligi patebit ex dicendis. Nota igitur, duplex esse odiū in voluntate humana, unū abominationis, alterum inimicitiae. Odium abominationis (inquit Felix sup. n. 8.) est displicentia mali alicujus personæ. In quo odio includuntur duo actus (secundum Thomistas duo respectus) primus est amor personæ, v. g. Petri; secundus actus est displicentia mali, nempe, nolo malum Petro; & totum hoc simul vocatur odiū abominationis. Odium inimicitiae est, velle alicui malū, ut malum ipsius. In quo etiam est duplex actus; primus est displicentia personæ v. g. Petri, id est, nolo Petrum: secundus actus est complacentia mali; scilicet, volo mortē Petro, & hoc totum vocatur odium inimicitiae, quamvis formaliter consistat in actu, quo nolo Petrum; sicut odium abominationis formaliter stat in displicentia mali. Ita Francisc. Hoc prænotato, Probat idem Auctor odium esse in Deo, ex D. Tho. 1. 2. q. 29. art. 1. ubi in corp. sic ait: In appetitu animali, seu in intellectivo, amor est consonantia quadam appetitūs ad id, quod apprehenditur, ut conveniens; odium verò est dissonantia quadam appetitūs ad id, quod apprehenditur, ut repugnans, & nocivū. Subjungit Felix: sed impius, & impietas est Dei honori repugnans; ergo divino appetitui dissonat; ergo utrumq; odio habet, & de impietate evidenter concludit. Sic ille post Smil. sup. n. 52. dicentē: Constat, impium, quā talem, ejusque impietate apparere, ac verè esse repugnantē divino honori; adeoque nocivum Deo, prout in hoc externo bono nocumentum pati potest; & sic ab impio, ejusque impietate, dissonat divinus appetitus: ergo impium cum sua impietate Deus odio habet. Quæ ratio, saltem de abominationis odio concludit evidenter. Ita Theod. Ergo in Deo esse aliquod odium est evidens; quidquid Aliqui reclamant, eaulantes dictam Scripturam Sap. 14. metaphoricè esse intelligendā, quatenus in operatione ad extrā, seu quoad effectum, ita Deus se gerit, ac nos solemus, cum quidpiam odio habemus, impugnando, & destruendo illud. Sed perperam recurritur ad metaphora, quando Scriptura propriè potest intelligi, ut alibi ostendimus ex D. Aug. jam autem propriè potest intelligi, saltem de odio abominationis, quidquid sit de odio inimicitiae, de quo statim; ergo sic est intelligenda; cum non sit ratio improprie intelligendi.

14. Probatur Conclus. ex Script.

Duplex est odium, abominationis & inimicitiae. Quid abominationis, Felix.

Quid odium inimicitiae.

15. An odium sit in Deo.

Probatur, quod sic. Smilung.

sistendo, quantum est ex vi talis actus; solum potest largi benevolentia nominari, quando non propter utilitatem & commodum amantis volitum est, quod est volitum propter amantē, prout sit in presenti; quia Deus ita propter seipsum amat creaturam, ut tamen non propter utilitatem, & commoditatem suam, quam commoditatem, vel utilitatem videtur spectare concupiscentia, juxta vulgarem istius vocis acceptionem; sicut juxta usum Philosophorum, & Theologorum, latius pateat, & quatenus contra benevolentiam distinguitur, complectitur omnem amorem alicujus propter alterum, seu non propter ipsum amatum amore concupiscentiae; unde amor, quo Deus diligit creaturam, quatenus ad illam terminatur in rigore Philosophico amor concupiscentiae est, non benevolentiae. Quare nec propriè in Philosophico rigore amicitiae rationem habet. Hæc tamen Theod.

11. Quilibet n. 9. 1. consequenter docet, amorem proximi propter Deum, respectu proximi non habere rationem benevolentiae, nisi prout proximus concipi potest, tamquam aliquid Dei, seu unum cum Deo per participationem donorum, quibus Deo specialiter unitur, ac divinae naturae confors efficitur. At (inquit) spectando proximum sub ratione mediū voliti propter Deum, tamquam finem, non habet talis amor respectu proximi rationem benevolentiae; sed tantum respectu Dei. Esti verò amor proximi, spectatus priori modo, habeat rationem benevolentiae, atque etiam mutuae benevolentiae, si proximus nos redamet in Deo; non tamen habet rationem amicitiae in Philosophico rigore; quia ille actus pro motivo primo habet Deum, & respectu hujus non habet rationem amicitiae strictè, ut diximus; ergo nec respectu proximi, qui, ut dicebamus, tali actu ut unum cum Deo diligitur: habet tamen largè rationem amicitiae, acceptæ pro mutua benevolentia, utrimque nota, in quadam bonorum divinorum communicatione fundata. Hucusque Simil. Sed puto esse quæstionem de nomine maj. quàm de re; & ideo nolim ei amplius immorari.

11. Certum est, Deum nos amare, & reciprocè nos Deum amare; vocetur benevolentia, amicitia, vel concupiscentia, quid refert? dummodò ipsum super omnia amemus, ipse erit verecens nostra magis nimis. Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in ipso, & quomodo ei malè esse poterit in Deo? Constat etiam, sic Deum non amare creaturas irracionales, quas non propter seipsas, sed propter hominem voluit esse, quā nvis & ultimè propter seipsam. Nam ut dicitur Prov. 16. v. 4. Univerſa propter semetipsum operatus est Dominus. Et actum subiungitur: Impium quoque ad diem malum. Num ergo impium odit Dominus? Jam edissero.

*Argumentum
contra.*

ligendi. Dices 1. ratio est. quod odium proprie referatur ad substantiam, quemadmodum & amor; nam securi amare, est alicui velle bonum; sic odisse, est alicui velle malum: sed peccatum non est quid substantens, ut patet; ergo saltem peccatum non potest esse objectum veri odii, sed tantum metaphoricè. Resp. Smil. sup. bene posse accidens odio haberi; quia sic odio habemus infirmitatem seu morbum corporis, volendo illud accidens non esse. Et quod dicebatur, odisse esse velle alicui malum, non est verum universaliter de aliquo altero substantente distincto ab eo bono, cuius oppositum vult, qui odit; aliàs non possemus odisse substantià, ut sic, quod falsum est; cum possimus illà velle non esse, quod est illi malum velle; adedque eam odisse.

16.

*Quaeritur
posse quis
odisse acci-
dens.*

Eodem igitur modo possumus odisse peccatum, & quodcumque accidens, in se, & absolute volendo, illud non esse licet quia peccati, & eu- juscumque accidentis esse, est inesse a proutudina- liter; hinc velle illud non esse, virtute sit velle illud non inesse, & hoc modo dici possit, omne odium ad substantià terminari; non semper formaliter (ut patet, si quis oderit, seu nolit esse accidens aliquid divinitus conservatum extra subjectum, v. g. species Eucharisticas; vel si quis cogitando abstractat accidens à subjecto, & sic nolit illud esse in rerum natura, quo pacto læpè concipimus abstractum peccati odium) sed virtute & implicite. Ita Smil. Aliter & brevius respondet Felix sup. n. 10. odium abominatio- nis non respicere personam; sed aliud, quod personæ est disconveniens, ut est mors, & gritu- do, &c. Urgent Adversarii, in casu proposito est odium respectu personæ, & non solum respectu alicujus disconvenientis personæ; nam odit Deus impium, & impietate ejus; ergo vult impium non esse; ergo impius non erit. Probatur ultima Consequentia: quia omnia habent esse per volitionem Dei, cum Deus sit causa omnium; ergo si aliquid odit, vult illud non esse: ergo si Petrum peccatorem odit, Petrus non erit, quod est falsum: ergo proprie non odit Petrum, sed metaphoricè. Respondet Felix sup. Illud nolle non est efficax, quo Petrum non vult esse; sed est quædam displicentia circa illum, non ut est creatura; sed ut peccato sedatus. Instas; ergo quod displicet non est persona, sed peccatum. Contra, inquit idem Auctor: quia odio sunt Deo impius, & impietas ejus; nam quàmvis ratio odii sit impietas; homo tamen, impietate indutus, est malum, & ita illum Deus odit: sicut paries est albus, etiam si ratio albi sit albedo. Ita præfatus Auctor. Et sicut paries videtur, tametsi ratio motiva sit albedo.

*Responsio
Felicis.*

Instans.

*Exploditur
& Felice.*

*Alia instans
repro-
batur ex
eod.*

17.

*An in Deo
sit odium
inimicitia.*

Quid ergo, interrogat quispiam ad Scripturam ex Sap. 11. in principio Concl. adductam: *Diligis enim omnia &c.* Respondeo: Ad summum probat, non dari in Deo odium inimicitia; quod ita Aliqui à Deo excludunt, ut ne damnatos quidem eo prosequatur, cui sententia lubens subscribo. Non enim (inquit Smil. sup.) dicimus, judicem esse inimicum Rei, quem puniat; aliàs etiam parentem diceremus esse inimicum filii. Alicubi

tamen Scriptura de Deo sic loquitur, ut illum vocet inimicum malorum; ut Exod. 23. v. 22. *Inimicus ero inimicis tuis.* Sed res est parvi momenti. Sic ille. Sive magni, sive parvi momenti, saltem ex hac Scriptura non probatur odium inimicitia; prout hoc odium communiter explicatur. Nam ex verbis sequentibus; putà; *Et affligam affligentes te,* satis clarè innuitur, per inimicitia in verbis præcedentibus tantum intelligi instrictio- nem alicujus mali; quæ non est proprie odium inimicitia; nisi respiciat malum alicujus, præter quod tale est, id est, sine ulteriori sine aliquo bono. Et tali odio dicimus, Deum nequidè damnatos prosequi. Quàmvis enim eos detestetur, propter peccata eorum; atque ad odum odum abominatio- nis, ut pote, ex amore justitiae volent illis malum; equidem nullius malum vult propter se, sive non referendo hoc ad alium finem ab eo distinctum; idque quia malum, sub ea ratione, nequit rationaliter appeti. Deinde; aliàs Deus velleret ipsi malum sine mensura, quod abstrudè est, & repugnans ei, quod dicitur Apoc. 18. v. 7. *Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & luctum.* Consonat Deut. 23. v. 2. *Pro mensura peccati eris & plagarum malum.*

Denique; si ad verum odium inimicitia sufficeret instrictio malorum; sic etiam Deus esset inimicus hominis justi; qui tamen amicus est, ut constat ex Concl. præc. Sequela patet, nam & justis læpè Deus infligit aliquid malum testante Scripturam; Hebr. 12. v. 6. *Quem enim diligit Dominus, castigat; flagellat autem omnem filium, quem recipit.* Igitur Scripturæ, in principio Concl. adductæ, non sibi contradicunt, sed optime conveniunt; & una probat odium abominatio- nis, quo non solum licet, ut dictum est, impietati; sed etiam ipsam personam impiam propter impietatem abominamur; eodè modo, quo personam aliquam, propter virtutem, tamquam causam formalem, amamus; quia nimirum virtus reddit suum subjectum amabile, & impietas odibile. Ex quo etiam fit, ut aliquando idem subjectum sit amabile, & odibile simul secundum diversas rationes formales. Porro alteram Scripturam: *Diligis omnia &c.* intellige, si placet, de odio inimicitia; juxta explicationem hujus odii antea datam. Interim nota ly. *Eorum, quæ fecisti.* Nam quid Deus fecit impium, quæ talem, aut impietatem ejus? Constat ex alibi dictis, quod non. Igitur est Deus nihil oderit eorum, quæ fecit; equidem verum potest esse, quod odio sint Deo impius, & impietas ejus. Neque enim Deus abominatur peccatorem, quæ homo est; nam sic diligit ipsum, tamquam opus manuum suarum; sed quæ peccator est; ut sic enim repugnat ejus honori, & quæ talem ipsum non fecit. Cur ergo eum nequeat abominari?

Dicunt Adversarii: Odisse aliquem, est velle ipsi malum, quatenus malum ipse est. Deus autem non potest velle peccatori malum, quatenus malum ipse est; sed solum quatenus ostensivum divinæ justitiæ est, punire peccatorem; ergo non potest proprie odisse peccatorem.

Major

Major patet, Minor probatur: quia velle alicui malum, quatenus malum illius est, est odium oppositum virtuti charitatis, quæ inclinatur ad volendum alteri bonum, quatenus bonum illius est: odium autem charitati oppositum est intrinsicè malum: ergo in divina voluntate locum habere non potest. Sic illi. Respondetur 1. inde ad summum sequi, non dari in Deo odium inimicitiae, quod concedimus. Secundo respondere Snsi. sup. concessa Major, neg. Minorem; & ad ejus probationem dicit, non esse odium oppositum charitati, velle malum alteri, quatenus malum illius est, non ut hominis, sed tamquam peccatoris, qui illud malum justè meretur; esse verò odium oppositum charitati, velle malum alteri, quatenus malum illius est, ut hominis, & qui tale malum non meretur. Sic ille. Si inferas: ergo nullum erit odium oppositum charitati erga alterum; quia nunquam potest quis alterum odisse, ut homo est; cum ut sic non habeat rationem mali, quod solum potest esse odii objectum; quare non excusatur quis à vitio odii, opposito virtuti charitatis, eò quòd nolit alteri, ut homini, malum; sed sufficit ad vitium illud, quòd odium ad personam terminetur, licet ratione alicujus mali reperti in illa. Snsi. sup. n. 53. negat Sequelam; & ad ejus probationem responderet, licet non possit quis, ut homo est, odio haberi; bene tamen sub illa ratione, sub qua non meretur malum poenæ, seu in quantum non est peccator, quam totam rationem intelligebamus appellatione hominis, quia homo est, & sub alia ratione velle alteri malum, quatenus malum ipsius est, quàm ut mereatur malum illud in poenam, est odium charitati oppositum, quod non excusatur à vitio, si non habeat culpam pro motivo, etiam si aliud malum habeat pro motivo, puta defectum naturalem, in alio repertum, vel quia tibi justè nocuum inferret. Cui non obstat, quòd alterum, etiam absque peccato mihi nocivum, puta furiosum me invadentem, vel alium sanæ mentis ex ignorantia mihi nocivum, possim absque peccato odisse seu velle non esse. Respond. enim; hoc non esse velle illi malum, quatenus malum ipsius est, sed quatenus ipsius mors meum bonum est, qui non est actus odii, sed amoris erga me ipsum; quia licet tendat in malum, non tamen sub ratione mali, sed ut apprehensum sub ratione boni; eo modo, quo quis potest per actum amoris proprii sibi ipsi velle mortem sub ratione boni, v. g. ut conditionem sine qua non pervenendi ad æternam felicitatem.

Solum igitur malum culpæ potest esse ratio licita odiendi personam, & solum malum poenæ, ut malum peccatoris est, potest esse objectum quod odii personæ, ita ut odii personæ tria sint objecta partialia constituenta unum objectum totale, nempe, objectum quod, scilicet malum poenæ, objectum cui, persona peccatoris, objectum propter quod, peccatum. Hucusque Theod. ut ostendat, esse in Deo, etiam odium inimicitiae, illudque non opponi charitati. Quod etiam docet Felix sup. n. 9. & 11. quippe n. 9. probat odium inimicitiae in Deo; quia Deus peccatori poenam

vult, ut malum illius est, & ex displicentia personæ: nam damnatis vult Deus poenam, ut illis est disconveniens, & ut illos affligit. Et n. 11. ait: Odium, ortum ex displicentia personæ peccantis, non opponitur charitati; aliàs Superior puniens facinorosos, quia tales, peccaret contra charitatem, quod est falsum. Tunc solum (inquit ille) dicitur odium charitati oppositum, quando utilitas, quæ sequitur ex illa volitione mali, solum est ad sedandam odientis iram, Deus autem non sic vult poenam peccatoribus; sed ad ostensionem justitiæ vindicativæ; imo ex charitate potest quis velle malum amico, malè se gerenti, ut inde castigatus, deinde rectius se gerat. Hæc ille.

Sed quæro ego: quomodo amico, si tale velle est actus veræ inimicitiae? An amicus simul esse potest, & inimicus? Nonne actus inimicitiae terminatur ad inimicum, sicut actus amicitiae ad amicum? Hercule, si ita velle malum alteri, sit verum odium inimicitiae (quod nos negamus) etiam Deus, ut antè diximus, eo prosequitur hominem, non solum peccatorem, sed etiam justum; neque tale odium opponitur charitati. Quod ergo? Quo insigitur alicui malum (juxta antè dicta) præcisè quia tale est, id est, quando insigitur malum immeritum, vel sine ullo alio justo fine, & hoc nos vocamus proprium odium inimicitiae, & Deo negamus, etiam respectu hominis damnati. Et hoc est odium respectu hominis, quia talis est, id est, sub aliqua ratione, quæ non meretur tale malum, sive in quantum non est peccator. Sed enim, dicit aliquis: neque in hominibus est tale odium: nam voluntas nostra non movetur à malo, quia tale, juxta illud commune dictum: *Nemo intendens in malum operatur.* Quid ergo mirum, si etiam non detur in Deo? Respondetur, omiffa eà quaestione, quæ non est hujus loci, an voluntas possit, velle malum, quia tale; Respondetur, inquam, nos non excludere ab objecto odii omnem bonitatem omnino, tam respectu odientis, quàm odio habiti; sed dumtaxat respectu posterioris; ita ut objectum formale odii, non sit malum materialiter, & formaliter, sive sub ratione mali, sed solum malum materialiter, sub ratione formali boni non proximo, sed odienti. Sic etiam aliquando nobis ipsis optamus malum, non quia malum nobis est, sed sub aliqua ratione boni. Subinde quoque proximo optamus malum, quatenus ipsi hoc malum bonum est ratione sui effectus, à se distincti: aliquando verò solum, quatenus hoc, quod est ipsi malum, apprehendimus tanquam immediatum nostrum bonum.

Dum ergo dicimus, odium inimicitiae esse, quo alicui malum, præcisè quia tale, appetitur; *Præcisè*, importat earentiam ulterioris finis boni, ad quem malum, quia malum, alteri potest deservire. Atque adeò hoc odium opponitur directè amoris amicitiae; sicut enim per illum amorem volumus alteri bonum, quatenus præcisè illi bonum est, sine respectu ad aliud commodum inde proveniens; ita per odium oppositum opto præcisè alteri malum, quia tale est, quatenus id, quia tale, apprehendo tanquam immediatum meum

Quando odium dicitur oppositum charitati.

21.

Expenditur quædam doctrina Felici.

Objection.

Solvitur.

22.

Quid sit optare alicui malum præcisè quia tale.

meum bonum. Quod ultimum additur; quia malum sub ratione mali non est objectum (secundum communiorem sententiam) volitionis, sed nolitionis; jam autem odium inimicitiae est quaedam volitio, sive actus prosecutionis. Atque haec nimis diffusè de quaestione nominali. Nostra locutio, ut sup. benè dicebat Smif. ex humana loquendi consuetudine probabilior est. Addo, & conformis illis Scripturis, quae prohibent odium inimicorum, tanquam rem intrinsecè malam, quod non potest verificari nisi de odio inimicitiae juxta nostram explicationem. Atque idem odium intelligunt SS. Patres, quando ubique damnant odium, & inculcant dilectionem inimicorum, & idèd hanc sententiam proposuimus in Conclus. ac usque modò defendimus, sine tamen praedictis oppositæ. Sequitur tertia & quarta passio, scilicet desiderium & fuga, de quibus instituitur

CONCLUSIO III.

Non desiderat Deus proprium intrinsecum bonum absens, nec fugit aliquod proprium intrinsecum malum absens; secus bonum aut malum extrinsecum. Nobis quoque futura bona velle, & mala absentia nolle potest.

23.
Desiderium
& fuga re-
priuntur
proprie in
Deo.
Smifing.
Felix.

Desiderium, & fugam propriè reperiri in voluntate divina, docet Smif. sup. nu. 54. contra Felicem sup. n. 13. & 14. Nobis magis placet sententia Smif. & Aliorum, quos citat Felix sup. n. 12. Probatur autem: quia desiderium non est nisi inclinatio in bonum absens; fuga verò declinatio mali absentis; qui affectus in sua formali ratione imperfectionem non involvunt. Nam etsi Deus non possit inclinari in aliquod proprium intrinsecum bonum absens, nec declinare aliquod proprium intrinsecum malum absens, cum nec majoris boni, quam essentialiter sibi vendicet, sit capax, nec ullum malum pati queat, tamen nobis futura bona velle, & mala absentia nolle potest. Ita Theod. Loquitur porrò de bonis & malis Deo intrinsecis: quia (ut ibidem ait) honorem suum, & gloriam futuram, tanquam proprium suum bonum extrinsecum desiderare Deus potest, & malum absens tali honori repugnans fugere. Hæc est doctrina hujus Auctoris, quam, quia ut dixi, magis mihi placet, in Conclus. expressi, idèdque conabor satisfacere argumento oppositæ sententiæ, quam, sicut dixi, tenet Felix sup. n. 13. cum Aliis, quos citat, dicens, in Deo non esse propriè desiderium, nullam faciens distinctionem inter nos, & Deum, inter bona intrinsecæ, & extrinsecæ Deo. Probat autem: quia desiderium est de bono non habito; ergo de bono cognito ut futuro, vel possibili; si ut futu-

Oppositum
probat ex
Felicem.

rum, ita ut supponatur decretum, quo est futurum, jam erit Deo præsens; & sic circa illud non erit desiderium, sed complacentia: si ut possibile, hoc non desideratur; quia possibilitas actu est: ergo desideratur, quod illud possibile sit futurum; sed quod sit futurum est in voluntate Dei; ergo non desideratur à Deo; nam quod est facile consequibile à mea voluntate, non dicitur optari. Sic ille. Adde; quod ibidem num. 14. ait idem Auctor: desiderium, cum sit boni absentis, includit imperfectionem Deo negandam.

Sed nunquid hæc conveniunt intentu? Non puto: nisi sibi ipsi Felix velit esse contrarius. Nam 6. 5. diff. 2. n. 4. agens de voluntate Dei omnes salvandi, inquit: Chrysofomus vocat vehementem voluntatem, ut ostendat, quod quantum est ex Deo, nostram salutem desiderat; desiderium enim sine anxietate Deo non implicat. Sic ille. Et verò nostra sententia attribuit Deo desiderium cum anxietate? Absit; hæc enim anxietas est imperfectio, quæ Deo non est tribuenda. Ergo ut consequenter loqueretur hic Auctor, non deberet negare Deo omne desiderium, sed tantum desiderium cum anxietate, quod & nos negamus. Præterea, Felix dicto n. 14. objicit sibi Chryf. Hom. 1. in Epist. 1. ad Ephes. dicentem, in Deo esse voluntatem nostræ salutis cum desiderio. Respondet autem, quod in textu Græco non est vox, quæ significet desiderium. Quocirca (inquit) Damasc. lib. 2. de fide c. 29. qui etiam Græcè scripsit, & ferè eadem verba (vide ea Sect. præced. Conclus. 3.) ex Chrysof. accepit, nullam habet vocem, quæ desiderium significet. Sic ille. Quod si verum est, quare ergo dicto n. 4. cum explicas de desiderio sine anxietate? Et quomodò rectè probas ibidem n. 15. voluntatem Dei salvandi omnes, non esse simplicem complacentiam; quia Chrysofomus dicit, vehementer illam desiderare, quantum est ex se? Quæro etiam à te, ex quid significat vox, quæ est in Græco? Expectabo responsum.

Dico interim ad ultimum; id verum esse, si est bonum intrinsecum, quod desideratur: sed tale desiderium Deo non tribuimus, ut patet ex prima parte Conclus. Deinde: quamvis in nobis imperfectionis sit, desiderare bonum extrinsecum; quia cum aliqua anxietate & inquietudine desideramus, utpote incerti, an bonum absens, quod desideramus, sumus accepturi; haud equidem ita est in Deo, qui certissimus est de bono absentis; & idèd desiderium ejus non conjungitur cum aliqua anxietate, vel timore non futuritionis. Hinc tamen non sequitur, bonum istud, quod Deus desiderat, esse absolute præsens, ut supponit prima ratio Felicis. Quid ergo? Solum infertur certo aliquo tempore bonum istud futurum esse: v. g. novit Deus, quod cultus & honor sibi debitus ex voto hominis, tali determinato tempore ei accidet ex impletionem voti, quam desiderat, juxta illud Psal. 75. vers. 12. *Venete & reddite Domino Deo vestro. An cenles, Christum*